

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5CoP/26/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3721200016
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Vrtochová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2022:3721200016.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Vrtochovej a sudcov JUDr. Eriky Zajacovej a JUDr. Denisa Vékonyho vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti U.: M., nar. XX.XX.XXXX a V., nar. XX.XX.XXXX, obidve bytom P. XXXX/XXX, U. Q., v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica, deti rodičov: matky Mgr. L. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXXX/XXX, U. Q., zastúpenej ADVOKÁT ADRIANA HRDINOVÁ, s.r.o. so sídlom Vojtecha Spanyola 1726/13, Žilina a otca L. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXXX/XXX, U. Q., zastúpeného JUDr. Róbert Fatura, advokát, s.r.o. so sídlom Centrum 18/23, Považská Bystrica, o návrhu matky na zverenie maloletých detí do jej osobnej starostlivosti a určenie výživného, na odvolanie matky maloletých detí proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 03. februára 2022, č.k. 6P/1/2021-151, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. návrh matky zamietol, výrokom II. uložil rodičom a maloletým deťom výchovné opatrenie - povinnosť podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu v akreditovanom stredisku TENENET, o.z. Oravská 4, Senec, a to v rozsahu 50 konzultácií v intervaloch, termínoch a na mieste podľa určenia daného subjektu, s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku. Výrokom III. ustálil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že matka maloletých sa podaným návrhom domáhala zverenia maloletých do jej osobnej starostlivosti a uloženia povinnosti otcovi platiť výživné na každé dieťa po 200 eur mesačne. Uviedla, že Okresný súd Považská Bystrica rozsudkom č.k. 14P/18/2019-187 zo dňa 26.06.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č.k.4CoP/8/2020-307 zo dňa 28.05.2020 manželstvo účastníkov konania rozviedol a maloleté deti zveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v týždňových intervaloch. Mala za to, že maloleté deti dlhodobo odmietajú chodiť do domácnosti otca a jeho rodičov. Po zverení detí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov sa situácia neustále zhoršuje, deti každý týždeň plačú a odmietajú dobrovoľne chodiť k otcovi a k starým rodičom. V tejto domácnosti sú deti neustále zosmiešňované a odvrhované. Otec maloletých celú starostlivosť o deti presunul na svoju matku (starú matku detí), ktorá má k deťom zlý vzťah, neustále ich uráža. Maloletá V. sa viackrát sťažovala, že jej vykrúcala ruku a bije ju po rukách, keď údajne niečo zlé urobí. Maloletú M. neustále uráža otec, ako aj starí rodičia. Keď sa maloletá M. sťažuje otcovi na starých rodičov, tak jej otec povie, že si vymýšľa. Otec maloletých bol viackrát pred deťmi na matku verbálne agresívny, pričom ju neustále ponižuje a uráža, taktiež matku pred deťmi viackrát udrel. U detí vyvoláva stres, vyvoláva v nich strach, keď im rozpráva, že predá byt, ktorý je ich domovom a nebudú mať kde bývať, vyvoláva v nich

obavy o budúcnosť. Vždy, keď deti stretnú niekoho z rodiny matky, keď sa pozdravia, alebo prihovoria, následne sú vždy citovo vydiierané a aj psychicky deptané. Deti nechcú chodiť s otcom a viackrát mu povedali, že nechcú ísť k babke. Otec ich však vôbec nepočúva, nasilu ich zoberie a doslova ich odovzdá do starostlivosti svojej matke, ktorá sa k deťom správa veľmi zle. Čas, ktorý trávi s deťmi je maximálne 1 hod. za deň. Ráno ich do školy a škôlky vodi starý otec, lebo otec je už od 6.00 hod. v práci. Všetka starostlivosť o deti je na starej matke detí, ktorá sa s deťmi nerozpráva takmer vôbec, okrem urážok a ponižovania, potom stále pozerá televíziu. Prípravu na vyučovanie si maloletá M. musí robiť sama, sama sa musí naučiť, otec ju len vyskúša. V týždni, kedy je u otca, má vždy v škole horší prospech. Deti u otca nemajú vhodné prostredie. Deti sú neustále vystavované nielen zanedbávaním zo strany otca, ale aj psychickému násiliu zo strany otca a jeho rodiny, čo sa prejavuje na ich psychike a celkovom správaní. Po zavedení striedavej starostlivosti sú obe deti psychicky rozladené, ustráchané, plačlivé, keď sú doma s matkou. V záujme maloletých detí rozhodne nie je, aby ich vychovávala ich stará matka, ktorá trpí duševnou chorobou a minimálne raz do mesiaca navštevuje ambulanciu psychiatra a psychologičku. S poukazom na tieto skutočnosti ako aj na skutočnosť, že maloleté deti nemali žiadnu možnosť objektívne vyjadriť svoj názor a povedať, čo sa im deje v domácnosti otca, je obava matky o zdravý psychický a fyzický vývoj maloletých detí dôvodná. Otec maloletých žiadal návrh zamietnuť a uviedol, že tvrdenia matky odôvodňujúce zmenu starostlivosti nie sú pravdivé, sú zavádzajúce. Matka maloletých neustále vytvára konfliktné situácie, sťažuje vzájomnú komunikáciu a medzi nimi vznikajú nedorozumenia. Otec sa riadne stará o maloleté, pripravuje sa s nimi do školy a podporuje ich v ich záujmových aktivitách (atletika, tenis, angličtina). V byte starých rodičov, kde býva otec spolu s maloletými, majú tieto vlastnú detskú izbu a nie sú rozhodne vystavované akýmkoľvek negatívnym vplyvom. Otec sa o deti riadne stará a deti majú vybudovaný so starými rodičmi veľmi dobrý vzťah. Matka maloletých už v minulosti iniciovala trestné konania a účelovo podozrievala otca zo sexuálneho zneužívania dcér, z ich psychického a fyzického týrania a celkovo uvádzala o ňom nepravdivé a hanlivé informácie. Všetky takéto ich tvrdenia sa ukázali ako nepravdivé a trestné konania boli ukončené tak, že žiaden skutok sa nepreukázal. Matka tiež marila uskutočnenie a priebeh uložených výchovných opatrení, pričom svoju averziu voči otcovi maloletých detí posunula do roviny, kedy záujem maloletých detí je pre túto druhoradý. Mal za to, že nie je dôvod na zrušenie striedavej starostlivosti. Kolízny opatrovník uviedol, že s rodinou spolupracuje od februára 2019, opakovane riešili sporné záležitosti a hľadali možnosti spolupráce za účelom stabilizácie rodinného prostredia. Matka bola od začiatku negatívne nastavená na akúkoľvek formu spolupráce s otcom, odmietla sa zúčastniť prípadovej rodinnej konferencie, odmietla účasť na zaradení rodiny do programu Priority 2020 na podporu vzťahov a tiež vzájomné stretnutia s otcom maloletých na úrade. Prejavovala sa autoritatívne, snažila sa primäť úrad k úkonom a opatreniam, ktoré sama preferovala, snažila sa ovplyvňovať názor a postoj kolízneho opatrovníka. Matka marila akúkoľvek možnosť, aby maloleté boli objektívne vypočuté kolíznym opatrovníkom, prípadne psychológom. Napriek tomu, že otec mal. detí so spoluprácou súhlasil, matka ju opakovane odmietala.

3. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že Okresný súd Považská Bystrica rozsudkom č.k. 14P/18/2019-187 zo dňa 26.06.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č.k.4CoP/8/2020-307 zo dňa 28.05.2020, manželstvo účastníkov konania rozviedol a maloleté deti zveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov tak, že matka sa o deti bude starať od nedele 17:00 hod. každého párneho kalendárneho týždňa do nedele 17:00 hod. každého nepárneho kalendárneho týždňa. Otec sa o deti bude starať od nedele 17:00 hod. každého nepárneho kalendárneho týždňa do nedele 17:00 hod. každého párneho kalendárneho týždňa. Rodičom uložil výchovné opatrenie v povinnosti podrobiť sa psychologickému poradenstvu a absolvovať 10 konzultácií so psychológom na ÚPSVaR Považská Bystrica. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že obe deti majú pozitívny vzťah k obom rodičom, ktorí majú obaja vytvorené vhodné materiálne podmienky pre zabezpečenie starostlivosti o maloleté deti, deti majú vytvorené vhodné zázemie u matky i u otca, na prostredie u otca sú zvyknuté, starých rodičov majú radi. Napriek napätej rodinnej situácii a konfliktom rodín matky a otca, zostal vzájomný vzťah maloletých detí a otca pozitívny, čo nespochybňovala ani matka maloletých. Zo záverečnej správy z poradensko-psychologického procesu zo dňa 13.04.2021 vyplynulo, že maloleté deti majú utvorené pozitívne vzťahové väzby k obom rodičom. Získané výpovede maloletých detí z verbálneho prejavu a z úkonov v projekcii sú vo vzájomnom rozpore. Maloleté deti počas rozhovoru vyjadrovali záujem bývať u matky a s otcom sa občasne stretávať. Avšak obe maloleté deti počas hry vyjadrovali túžbu tráviť čas s oboma rodičmi. V dôsledku pretrvávajúceho rodičovského konfliktu je zrejmé, že predovšetkým maloletá M., ktorá vníma konfliktnú situáciu intenzívne, volí nevedomú copingovú stratégiu, ktorej účelom je vymaniť sa z daného konfliktu. Tendencia maloletej M. nekriticky prijímať názory a postoje matky voči otcovi a zvnútorňovať si ich ako svoje vlastné, je motivovaná snahou

oslobodiť sa z konfliktu lojality, získať bezpodmienečnú priazeň rodiča a zmierniť tlaky vonkajšieho okolia, ktoré vyžadujú vybrať si medzi rodičmi jedného. Pre maloletú V. predstavuje M. styčný a oporný bod, ktorý je nemenný bez ohľadu na to, či je aktuálne u otca alebo u matky. Na základe toho sa maloletá pridriava tvrdení staršej sestry. Pre závažné vzájomné obvinenia oboch rodičov a dlhodobo vyhrotených rodičovský konflikt, ktorý výrazne zasahuje intrapsychické prežívanie maloletých detí jednoznačne toho času neodporúča akokoľvek meniť model prebiehajúcej starostlivosti o maloleté deti. Zároveň považuje za nevyhnuté, aby deti navštevovali naďalej psychologickú poradňu, za účelom sprevádzania maloletých detí zaťažujúcimi situáciami. Maloletým deťom v priebehu konzultácií bola ponúknutá možnosť pokračovať v poradensko-psychologickom procese, s čím obe súhlasili. Uznesením ORPZ PB č.k. ČVS:ORP-335/1-VYS-PB-2020 zo dňa 31.7.2020 bolo trestné oznámenie matky voči starej matke zo strany otca vo veci podozrenia zo zločinu týrania blízkej a zverenej osoby odmietnuté. Uznesením ORPZ PB č.k. ČVS:ORP-26/1-VYS-PB-2020 zo dňa 14.2.2020 bolo trestné oznámenie matky voči otcovi vo veci podozrenia zo zločinu opustenia dieťaťa odmietnuté.

4. Znalčka odboru klinická psychológia dospelých, klinická psychológia detí PhDr. Marta Halašová, PhD. v znaleckom posudku č. 48/2021 zo dňa 28.09.2021 uviedla, že u rodičov maloletých sa nejedná o symptómy duševnej choroby alebo poruchy (patologické rysy osobnosti). Boli u nich zistené náznaky/známky psychických problémov, čo sa stáva bežne v normálnej populácii. U matky boli zistené známky adaptačných ťažkostí, hlavne pocity nedostačivosti a neadekvátnosti, v prejavoch kompenzované výraznejšou direktivitou. U otca boli zistené náznaky anakastickej poruchy osobnosti, prejavujúce sa v správaní ako prílišná opatrnosť, sklon k perfekcionizmu a striktnosti. Obaja rodičia sú schopní zabezpečovať starostlivosť o deti. Maloletá M. má k svojim rodičom porovnateľne pozitívny vzťah. Vyjadrila intenzívny, určujúci vzťah k otcovi ako osobnému identifikačnému vzoru, v rámci rodiny naznačila väčšiu blízkosť s mamou. Cíti sa pozitívne prijímaná v rodine ako dobrá a pekná; pri mame sa cíti slabá. Mamu opisuje ako smejúcu sa, otca ako kričiaceho. Vníma rozdielnosť pováh členov jadrovej a širšej rodiny. Maloletá V. má k svojim rodičom porovnateľne pozitívny (intenzívny) vzťah, s istou preferenciou matky. V prežívaní maloletej je silná túžba po tom, aby boli rodičia znova spolu. Mamu vníma ako najdôležitejšiu osobu v rodine. Vníma podobnosť svojej povahy s povahami starých rodičov zo strany otca. Maloleté deti nevyjadrili negatívny vzťah k rodičom, ani k príbuzným a sú schopné na úrovni svojho veku a psychického vývinu vyjadriť sa k striedavej starostlivosti. Nebolo zistené, že by mali strach povedať niečo otvorene pred svojimi rodičmi. Psychologickým vyšetrením rodičov nebolo zistené, že by rodičia maloletých detí mali manipulačné tendencie smerom k deťom. Je pravdepodobné, že maloleté deti vo svojich názoroch sú ovplyvňované vo vzťahu k druhému rodičovi, a to tak vo výchovnom prostredí matky. Maloleté deti sú však vo svojom veku ľahko ovplyvniteľné a vo výchovnom prostredí svojich rodičov môžu intuitívne a sebazáchovne produkovať vyjadrenia, o ktorých sa domnievajú, že ich rodičia „chcú počuť“. Vyšetrením nebolo zistené, že by psychický stav maloletých detí bol negatívne ovplyvnený vedome nevhodným správaním niektorého z rodičov. Maloleté deti nevyjadrili problém s dlhodobjším odlúčením od niektorého z rodičov a vnímajú pozitívne prítomnosť starých rodičov zo strany otca. Rodičia aktuálne nie sú schopní spolu konštruktívne komunikovať ohľadom maloletých detí. Už dlhšiu dobu prebieha striedavá osobná starostlivosť, teda rodičia sú evidentne schopní ju realizovať. Predpoklady rodičov pre výchovu detí vzhľadom na ich ďalší vývin sú porovnateľné. Jednoznačným pozitívom navrhovaného modelu je porovnateľná možnosť oboch rodičov starať sa o spoločné maloleté deti, vytvárať si s nimi blízky citový vzťah a venovať sa im. Neboli u maloletých detí zistené výhrady voči prebiehajúcej starostlivosti rodičov o deti. V dôsledku prebiehajúcej striedavej osobnej starostlivosti nie je ohrozené zdravie, duševný a morálny vývoj maloletých detí. Isté známky neurotického prežívania a subdepresívneho ladenia u maloletej M. sú pravdepodobne dôsledkom zachytávaných rodičovských disharmónií a matkinej nespokojnosti s týmto modelom starostlivosti rodičov o deti, čo maloletá citlivo vníma a z lojality k matke na verbálnej úrovni môže kopírovať jej názory (čo obyčajne vedie k destabilizácii psychiky). Pokiaľ by rodičia prekonalí vzájomné negatívne nastavenie, zverenie tomu-ktorému rodičovi by nemuselo byť maloletým na ujmu. Vzťahové disharmónie medzi rodičmi sú prekážkou konštruktívneho fungovania akejkoľvek úpravy práv a povinností rodičov k maloletým deťom po rozchode rodičov, komplikujú až deformujú zdravý psychický vývin maloletých detí. Dôsledkom narušených vzťahov medzi rodičmi je zistené neurotické prežívanie a subdepresivita u maloletej M.. Pokiaľ by negatívne nastavenie medzi rodičmi pokračovalo, možno sa obávať aj vážnejších narušení detskej psychiky. Obidvaja rodičia maloletých detí by preto mali urýchlene (na základe výchovného opatrenia) absolvovať minimálne pol roka trvajúci intenzívny kurz rodičovskej terapie a poradenstva so silnou individuálnou zložkou.

5. Kolízny opatrovník sa stotožnil so závermi znaleckého posudku. Uviedol, že obaja rodičia sú schopní starať sa o deti, majú vytvorené vhodné podmienky na ich výchovu. Rovnako vníma potrebu pomoci rodine, aby rodičia vedeli zvládnuť napäté vzťahy najmä s ohľadom na maloleté deti. Odporučil uložiť výchovné opatrenie rodičom a maloletým prostredníctvom CDR, avšak vzhľadom na náročnosť situácie mal za to, že by bolo vhodnejšia pomoc subjektu CDR TENENET o.z., ktorý disponuje väčším spektrom odborníkov, psychologov, ktorí by mohli spolupracovať s rodičmi a deťmi. Pokiaľ ide o spoluprácu s Referátom úradu práce, odmietol tvrdenie matky, že by kolízny opatrovník zmaril vykonanie výchovného opatrenia, práve naopak, vykonal všetko pre to, aby bolo zrealizované. Pokiaľ psychológ po zrealizovaní výchovného opatrenia skonštatoval, že toto nespĺnilo svoj účel, bolo to z dôvodu, že matka odmietla rešpektovať všetky uzatvorené čiastkové dohody, čo vyplýva zo záverečnej správy psychológa. Vždy neúspechy vychádzali z nespôlpráce matky. Jednoznačne rodina potrebuje odbornú pomoc. Na deti je vyvíjaný tlak, aby sa vyjadrovali tak, ako chce matka, čo ich zaťažuje. Deti musia mať vytvorenú možnosť, ako vyjadriť svoj názor, čo ich trápi, aby mali možnosť tieto zaťažujúce situácie ventilovať. Na deti sú prenášané nastavenia matky. Odporučil súdu, aby bol zachovaný model striedavej osobnej starostlivosti, ktorý je v danom prípade najvhodnejším modelom v starostlivosti rodičov o deti. Deti sú zaťažené konfliktami rodičov, preto je potrebné uložiť výchovné opatrenie rodičom aj deťom, a to spoluprácu s akreditovaným strediskom CDR TENENET, a to v rozsahu 50 hodín.

6. Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie dospel k záveru, že návrh matky zverenie maloletých do jej osobnej starostlivosti nebol dôvodný. Rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica č.k. 14P/18/2019-187 zo dňa 26.06.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č.k. 4CoP/8/2020-307 zo dňa 28.05.2020 boli maloleté zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v týždňových intervaloch. Pri rozhodovaní sa súd zaoberal skúmaním toho, či je úprava práv a povinností rodičov k maloletým vo forme striedavej osobnej starostlivosti v súlade so záujmom maloletých a ustálil, že obaja rodičia majú vhodné osobnostné predpoklady pre výchovu maloletých a vytvorené vhodné podmienky pre ich výchovu. Matka maloletých svoj návrh odôvodnila tým, že situácia na strane detí sa od posledného rozhodnutia súdu zásadne zmenila, keď deti odmietajú chodiť do domácnosti otca, prosia ju, aby sa zrušila striedavá osobná starostlivosť, plačú, keď majú ísť k otcovi a starým rodičom, s ktorými žije v spoločnej domácnosti, sú tam zosmiešňované, odvrhované. Tvrdila, že otec (aj stará matka) deti neprimerane trestá, na matku je vulgárny, agresívny, otec sa deťom nevenuje, nemá v domácnosti vhodné prostredie pre výchovu detí, tieto zanedbáva, deti musia podliehať psychickému násiliu otca a jeho rodiny. Otec v konaní poprel všetky tvrdenia matky, naopak tvrdil, že deti sú u neho spokojné, má s nimi vytvorený krásny vzťah, avšak matka ich ovplyvňuje a tieto preberajú jej názory. Vychádzajúc zo znaleckého posudku znalkyne PhDr. Marty Halašovej, PhD., zo záverečnej správy psychologičky RPPS Mgr. Michaely Cedzovej, šetrenia kolízneho opatrovníka, mal súd za preukázané, že maloleté deti majú vytvorený pozitívny vzťah k obojom rodičom a obidve vyjadrujú túžbu tráviť čas s oboma rodičmi. Zo znaleckého posudku vyplynulo, že obaja rodičia majú porovnateľné výchovné postoje s určitými odlišnosťami, avšak obaja rodičia sú schopní zabezpečovať starostlivosť o maloleté. U rodičov neboli zistené manipulačné tendencie smerom k deťom, a to ani zo strany ostatných príbuzných. Znalkyňa jednoznačne skonštatovala, že deti sú schopné sa vyjadriť k striedavej starostlivosti a prebiehajúca striedavá osobná starostlivosť neohrozuje zdravý duševný a morálny vývoj maloletých. Z uvedeného je zrejmé, že neboli preukázané tvrdenia matky, ktorými odôvodňovala nevyhnutnú potrebu zmeny pôvodného rozhodnutia (túžba detí bývať len s matkou, odmietanie chodiť k otcovi, nevhodné prostredie u otca, zanedbávanie a psychické násilie zo strany otca). Rovnako bolo vyvrátené aj tvrdenie matky o nepriaznivom vplyve príbuzných otca (najmä starej matky) na maloleté, ktoré pritom majú k obojom starým rodičom pozitívny vzťah. Tiež nebolo preukázané, že by otec presúval celú starostlivosť o deti na svoju matku. Nepochybne sa otec deťom venuje, pomáha im pri štúdiu, trávia spolu voľný čas, vedie ich k športovým aktivitám, chodia spolu na výlety. Je pochopiteľné a prirodzené, že za situácie keď otec po rozvoze zdieľa spoločnú domácnosť so svojimi rodičmi, že títo pokrývajú niektoré bežné činnosti v domácnosti (stará matka operie veci, pripraví jedlo a pod.). V žiadnom prípade však nemožno hovoriť o tom, že by otec presunul celú starostlivosť o deti na svoju matku. Pokiaľ právna zástupkyňa matky poukazovala na konštatovanie znalkyne, že u otca boli zistené náznaky anankastickej poruchy osobnosti (prejavujúce sa prílišnou opatrnosťou, sklonom k perfekcionizmu, striktnosti) a žiadala preskúmať duševný stav otca znalcom z odboru psychiatrie, súd tento dôkaz ako nedôvodný nevykonal. Vychádzajúc zo znaleckého posudku totiž znalkyňa jednoznačne uzavrela, že žiaden z rodičov netrpí symptómami duševnej poruchy alebo patologickými rysmi osobnosti. Napokon u oboch skonštatovala náznaky psychických problémov, čo sa však stáva bežne v normálnej populácii. Návrh na vykonanie takéhoto dokazovania súd považoval za účelový a nepochopiteľný za situácie, keď aj u matky boli

rovnako zistené známky psychickej poruchy - adaptačných ťažkostí a neadekvátnosti, v prejavocho kompenzované výraznejšou direktivitou. Žiaden z rodičov netrpí symptómami duševnej poruchy a jedná sa o bežné v populácii sa vyskytujúce psychické problémy. Znalčka tiež poukázala na prínos striedavej osobnej starostlivosti v danom prípade, keď rodičia majú porovnateľnú možnosť vychovávať deti, vytvárať si s nimi blízky vzťah, venovať sa im, budovať ich zručnosti. S poukazom na uvedené neboli splnené hmotnoprávne podmienky na zmenu rozhodnutia vyžadované § 26 Zákona o rodine, preto súd návrh matky v celom rozsahu zamietol. Vzhľadom na vyššie uvedené ako aj s poukazom na odporúčania znalca, považoval súd za nevyhnutné, aby rodičia a maloleté deti absolvovali psychologickú pomoc, preto nariadil výchovné opatrenie, a to povinnosť podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu, ktoré sa bude realizovať prostredníctvom akreditovaného strediska TENENET, o.z., v rozsahu 50 konzultácií v intervaloch. Kurz rodičovskej terapie by mal byť zameraný v zmysle znaleckého posudku na nasledovné ciele: prijať svoj diel zodpovednosti za vznik, kvalitu a rozpad manželského vzťahu s druhým rodičom a navzájom si odpustiť; vnútorne sa zriecť pomsty a nereálnych nádejí a po všetkých stránkach vysporiadať sa so zaniknutým manželským zväzkom; oživovať v spomienkach pozitívne témy spoločného rodinného života, čo u maloletých posilní ich osobnú a rodinnú identitu a integritu; uznať, že druhý rodič má rovnakú zodpovednosť za výchovu a starostlivosť o spoločné mal. deti; uznať, že druhý rodič je ich spoločným deťom dobrým rodičom a robí, čo je v jeho silách; obnoviť vzájomnú komunikáciu v záujme maloletých; nerobiť si ilúzie a neposudzovať druhého rodiča výlučne podľa vlastných ideálov a princípov; nezneužívať svoje aktuálne postavenie a netriumfovať nad druhým rodičom; dovoliť spoločným deťom slobodne si užívať lásku a ochranu druhého rodiča a odovzdávať deti do starostlivosti druhého rodiča s vnútornou prajnosťou a dôverou. S poukazom na závery psychologičky Mgr. Cedzovej, súd uložil povinnosť absolvovať psychologické poradenstvo aj deťom, ktorého účelom by malo byť sprevádzanie maloletých detí záťažovými situáciami. U maloletej M. boli zistené známky neurotického prežívania a subdepresívneho ladenia ako neistota, strata záujmu o okolité dianie, znížená schopnosť využívať životné príležitosti, nechutenstvo, ktoré sú dôsledkom zachytávaných rodičovských disharmónií a matkinej nespokojnosti s týmto modelom starostlivosti rodičov o deti, čo maloletá citlivo vníma a z lojalítty k matke na verbálnej úrovni môže kopírovať jej názory (čo obyčajne vedie k destabilizácii psychiky). Celkovým výsledkom výchovného opatrenia by malo byť zabezpečenie čo najvhodnejšieho bezkonfliktného prostredia v prospech maloletých detí. Zlepšenie komunikácie, zmena postoja a správania sa rodičov by potom mala mať vplyv aj na zdravý duševný vývin maloletých. Súd apeloval na matku maloletých, aby si uvedomila vplyv ich naštrbených rodičovských vzťahov na psychiku detí, ktorý v prípade ďalšieho pretrvávania môže mať nezvratné následky na ich duševnom stave, aby neodmietala psychologickú pomoc a vynaložila všetko úsilie s cieľom zlepšiť jej vzťah s otcom maloletých, ich komunikáciu na prirodzenú, bezkonfliktnú a snažiť sa tak, aby deti vyrastali v pokojnom a láskyplnom prostredí, aby čo najmenej pocítili následky rozpadu rodiny. O trovách konania rozhodol súd podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

7. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie matka maloletých. Uviedla, že pokiaľ súd prvej inštancie tvrdil, že nedošlo k zmene v skutočnostiach podstatných pre rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností, potom nie je jasné, z akých skutočností a dôkazov súd vychádzal. Podľa tvrdení súdu, vykonal dokazovanie aj prehratím zvukového záznamu z pohovoru maloletých za prítomnosti psychológa na ÚPSVaR dňa 01.04.2021. Zvukový záznam zachytáva spontánne výpovede maloletých, v ktorých vyjadrili svoje názory a pocity v domácnosti u matky a otca, pričom tieto súd vôbec nebral do úvahy, nevyjadril sa k tomuto dôkazu a s obsahom záznamu sa nezaoberal. Porovnaním zvukového záznamu a vyjadrení maloletých pred znalčkou PhDr. Halašovou je zrejmé, že vyjadrenia detí sú konzistentné a nepotvrdzujú tvrdenia zaujatej pracovníčky ÚPSVaR, že maloleté sú ovplyvňované matkou. Maloletá M. sa pred znalčkou vyjadrila, že sa jej striedavá starostlivosť nepáči, chce bývať u matky a k otcovi chodiť každý druhý víkend. Popísala prostredie a pocity, aké má u mamy a otca, a to výrazne v neprospech otca. Maloletá V. aj pred znalčkou uviedla, že preferuje prostredie u matky. Z uvedenej komparácie je vidno, že pomery sa významne zmenili oproti pôvodnému rozsudku. V porovnaní s pôvodným rozhodnutím o zverení maloletých do striedavej starostlivosti je vidieť výraznú zmenu v postoji detí. V rozsudku sp. zn. 14P/18/2019 je uvedené, že maloletá M. by chcela byť rovnako s mamou aj otcom, pričom u znalkyne dňa 16.08.2021 a aj v zvukovom zázname zo dňa 01.04.2021 je zachytené, že M. chce bývať s mamou a s otcom sa chce iba stretávať. Maloleté deti predtým uviedli, že striedavá starostlivosť by sa im páčila a aktuálne zo znaleckého posudku vyplynulo, že maloleté nedokážu pochopiť a hodnotiť striedavú starostlivosť z pohľadu hodnotenia výchovného prostredia svojich rodičov. Je evidentné, že bolo povinnosťou súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14P/18/2019 zabezpečiť znalecký posudok, pretože nie je normálne, aby 9 ročné a 5 ročné maloleté deti v roku

2019 bezpochyby vedeli hodnotiť striedavú starostlivosť a v roku 2021 znalec ustálil, že maloleté vo veku 11 rokov a 7 rokov túto schopnosť nemajú. Znalčka konštatovala, že v dôsledku prebiehajúcej striedavej osobnej starostlivosti nie je ohrozené zdravie, duševný a morálny vývoj maloletých detí a zároveň uviedla, že dôsledkom narušených vzťahov medzi rodičmi je zistené neurotické prežívanie a subdepresivita u maloletej M.. Nie je zrejmé, na základe čoho znalčka oddelila dôsledky striedavej starostlivosti na vývoj detí a dôsledky narušených vzťahov rodičov, preto sú tieto tvrdenia znalčky neprijateľné. Súd na pojednávaní nevypočul znalčku na odstránenie týchto rozporov, preto nevykonala riadne dokazovanie a dospel k nesprávnym skutkovým záverom, keď rozdiely v záveroch posudku nie sú vysvetlené a súd nepovažoval za potrebné, aby znalčka objasnila niektoré pojmy týkajúce sa posúdenia osobnostných kvalít rodičov maloletých (anankastická porucha osobnosti zistená u otca detí, výchovné tendencie otca) a nebol odstránený rozpor, že u otca sa nachádzajú známky psychiatrického ochorenia, pričom bolo konštatované, že žiaden z rodičov netrpí symptómami duševnej poruchy. Oproti predchádzajúcemu rozsudku došlo k značnej zmene pomerov, nakoľko maloleté odmietajú chodiť do domácnosti otca, viac ako rok verbalizujú, že chcú bývať s matkou a s otcom sa chcú len stretávať, je to ich odmietnutie striedavej starostlivosti. Otec sa o maloleté nestará a starostlivosť a výchovu o maloleté zabezpečuje stará matka maloletých zo strany otca, maloleté u otca nemajú svoje súkromie, istotu a bezpečné zázemie. Znalčka konštatovala, že je neakceptovateľné pravidelné a dlhodobé supľovanie otca v rámci osobnej starostlivosti o maloleté jeho starou matkou. Matka maloletých poukázala na psychiatrické ochorenie starej matky, pričom súd sa tým nezaoberal, hoci maloleté sú pod vplyvom starej matky, čo má na nich negatívny dopad. Súd neuviedol, aké skutočnosti porovnával, keď údajne zistil, že k zmene pomerov nedošlo. V tomto smere je rozsudok nepreskúmateľný, keď súd neskúmal zmenu pomerov, len sa obmedzil na konštatovanie, že nedošlo k zmene pomerov. Je preukázané, že striedavá starostlivosť nie je v záujme maloletých, pretože je ohrozený zdravý psychický vývin maloletých a striedavá starostlivosť nezabezpečuje potreby detí lepšie, ako osobná starostlivosť matky, keď deti vyjadrujú potrebu bývať s matkou, deti nemajú stabilné výchovné prostredie a bezpečné rodinné zázemie, čo sa jednoznačne prejavuje na ich psychike. Súd zamietol návrh matky bez toho, aby sa vyjadril, z akého dôvodu nie je možné deti zveriť do jej osobnej starostlivosti. Aj keď otec maloletých vyhlasuje, že chce pekne komunikovať s matkou maloletých, ide len o účelové vyhlásenia, nakoľko pri stretnutí sa správa k matke arogantne a doteraz nespravil ani jeden ústretový krok na zlepšenie komunikácie, otec sa chodí sťažovať na matku kolíznemu opatrovníkovi, namiesto toho, aby s matkou komunikoval, čo sa mu nepáči. Tento rodičovský konflikt bol známy súdu už pri určení striedavej starostlivosti, kedy maloleté (9 a 5 ročné) mali čo robiť, aby spracovali rozchod rodičov. Súd tento konflikt síce pomenoval, avšak nepovažoval ho za významný, určil rodičom maloletých len 10 sedení za účelom naučiť sa spolu komunikovať. Toto výchovné opatrenie zmarili zamestnankyne ÚPSVaR PB svojim neodborným a ľahkovážnym prístupom, napriek tomu sa už rodičovský konflikt posunul a aktuálne rodičia komunikujú len výrazne obmedzene a len vo vzťahu k zabezpečeniu potrieb pre maloleté deti. Namiesto poctivého zisťovania skutočností a podmienok pre rozhodnutie o striedavej osobnej starostlivosti, súd na základe nepreskúmateľných správ subjektívne motivovaných kolíznych opatrovníkov, bez odborného vyjadrenia a objektívneho posúdenia rodinnej situácie, deti zveril do striedavej starostlivosti, bez ohľadu na ich aktuálne prežívanie. Maloleté deti sa zo svojho prirodzeného prostredia, kde bývali od narodenia a kde sa o nich osobne starala len ich matka, boli nútené každý týždeň odísť do bytu k starým rodičom, kde sa museli podriaďovať pravidlám zavedeným starými rodičmi. Deti boli každodenne neúmerne zaťažované a traumatizované týmto režimom a prostredím v rodine u otca, ako aj stratou svojho súkromia, bezpečia a zázemia. Uvedené vyústilo do toho, že deti začali odmietajú ísť do rodiny k otcovi a stupňovalo sa napätie medzi rodičmi. Otec maloletých vždy riešil malichernosti, z ktorých vytváral konflikty, čo sa aktuálne diagnostikovalo ako anankastická porucha osobnosti, ktorá sťažuje spolužitie s takouto postihnutou osobou, pretože osobnostné nastavenie otca detí, podľa znalčky na hranici duševnej poruchy, nedovoľuje otcovi naučiť sa vecne a konštruktívne komunikovať. Súd odmietol maloletým poskytnúť ochranu a zaoberať sa skutočnosťami, ktoré negatívne vplyvajú na psychický vývoj detí, odmietol preveriť vhodnosť striedavej starostlivosti z hľadiska záujmov detí, lepšieho zabezpečenia ich potrieb s argumentáciou, že matka nepreukázala zmenu pomerov. Súd odoprel deťom a matke právo na spravodlivý proces, keď sa návrhom matky v podstate nezaoberal a nevysvetlil, prečo uprednostnil ponechanie striedavej osobnej starostlivosti, pred osobnou starostlivosťou matky. Súd nekriticky prebral rétoriku zaujatej kolíznej opatrovníčky, ktorá uráža a očierňuje matku maloletých v odpovedi na výzvu zo dňa 26.04.2021. Matka konštatuje, že odmietnutie nefunkčných rodinných projekcií za účasti celej rodiny otca proti matke detí na ÚPSVaR nie je dôvodom na konštatovanie vyvolávanie konfliktných situácií zo strany matky. Ide o osočovanie a očierňovanie matky bez toho, aby mal súd k danému dôkaz. Medzi rodičmi

pretrváva vzájomný konflikt a absencia vecnej komunikácie spočíva v tom, že namiesto toho, aby otec maloletých komunikoval s matkou, chodí sa sťažovať kolíznej opatrovníčke, ďalej maloleté sú nútené vyrastať v nevhodnom a nestabilnom rodinnom prostredí u otca, striedavá starostlivosť negatívne ohrozuje psychickú a sociálnu prosperitu maloletých detí. Ide o výnimočný prípad, pre ktorý striedavá starostlivosť nemala byť nariadená, resp. pre ktorý by mala byť zrušená. Nariadené výchovné opatrenie v podobe odborného psychologického poradenstva v rozsahu 50 konzultácií predstavuje zásah do rodiny maloletých. Súd v rozsudku neuviedol ako zistil, že určený subjekt má oprávnenie na poskytovanie odborného psychologického poradenstva a neurčil formu poskytnutia poradenstva. Súd vo výroku uviedol odborné psychologické poradenstvo a v odôvodnení hovorí o rodičovskej terapii, čo sú dva odlišné inštitúty. Odôvodnenie je tak nepreskúmateľné, ide o nekritické prevzatie požiadavky kolíznej opatrovníčky bez zisťovania podstatných skutočností a o neprimeraný rozsah 50 konzultácií, ktorý súd nezdôvodnil. Súd bez uvedenia toho, aké podmienky boli naplnené v zmysle § 37 ods. 1 Zákona o rodine, nariadil výchovné opatrenie rodičom a maloletým deťom. Pokiaľ súd dôvodil tým, že u maloletej M. boli zistené známky neurotického prežívania, je zrejme, že striedavá osobná starostlivosť konflikty rodičov a napätie v rodine iba prehľbuje a jediným riešením malo byť zo strany súdu zisťovanie a komparácia vhodnosti navrhovanej osobnej starostlivosti matky s nefungujúcou a nevhodnou striedavou starostlivosťou oboch rodičov a okamžité odstránenie dôvodov pre prehľbovanie ohrozenia psychického vývinu maloletej M.. Súd určil na výkon výchovného opatrenia občianske združenie (súkromnoprávny subjekt), ktoré má zasahovať do rodinných vzťahov a súkromia rodiny, a to bez akéhokoľvek vysvetlenia zo strany súdu. V uvedenom znení a takým spôsobom nariadené výchovné opatrenie je arbitrárne a nevykonateľné. Apelácia súdu na matku, aby si uvedomila vplyv naštrbených rodičovských vzťahov na deti, je podľa matky jednostranná a bezdôvodne zaujatá voči matke, nakoľko vzájomná komunikácia zlyháva najmä na strane otca, ktorý sa správa k matke a deťom direktívne, bezcitne a arogantne. Je to hlavne otec, ktorý trpí duševnou poruchou (anankastická porucha osobnosti), ktorá mu bráni vo vytváraní vzťahov a aj vo vecnej komunikácii. Je neakceptovateľné, ak súd len na základe tvrdení verí, že otec maloletých sa snaží pracovať na riadnej komunikácii, keď prejavuje ochotu zúčastňovať sa psychologických poradenstiev, pričom jeho reálne správanie je odlišné a za celé roky neurobil jediný ústretový krok k tomu, aby sa vzájomná komunikácia zlepšila. Určenie rozsahu 50 konzultácií odborného psychologického poradenstva je rozhodnutím nevykonateľným a neprimerane zaťažujúcim pre pracujúcich rodičov a maloleté deti. Z rozhodnutia sa nevie, ako sa psychologické poradenstvo bude realizovať, resp. jeho realizácia je ponechaná len na svojvôli akreditovaného subjektu na poskytovanie bez toho, aby tento subjekt mal stanovené súdom limity, či povinnosti vo vzťahu k rodičom a maloletým deťom. Matka maloletých navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové rozhodnutie alebo rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že maloleté deti zverí do osobnej starostlivosti matky.

8. Otec maloletých v písomnom vyjadrení k odvolaniu matky maloletých uviedol, že súhlasí s rozhodnutím súdu prvej inštancie a považuje ho za vecne správne. Matka maloletých v odvolaní vymyslenými a nepodloženými tvrdeniami útočí na všetkých a spochybňuje znalecký posudok. Všetky skutočnosti spomínané matkou boli predmetom skúmania súdom, kolíznym opatrovníkom a znalkyňou, pričom ani jedno tvrdenie matky sa nepreukázalo. Otec má s maloletými veľmi pozitívny vzťah, sú na neho veľmi naviazané a venuje im všetok svoj čas. Nikdy sa nestalo, že by otec všetku starostlivosť o maloleté prenášal na svoju matku. Nie je dôvod na zverenie maloletých do osobnej starostlivosti matky. Maloleté deti vyjadrili pred znalkyňou svoje názory, ktoré sú reflektované v znaleckom posudku. Matka po vyhlásení napádaného rozsudku odmietla rešpektovať platné rozhodnutie súdu a neodovzdáva maloleté dcéry otcovi v čase, keď má tento vykonávať osobnú starostlivosť. Otec sa obrátil najskôr na ÚPSVaR a následne podal aj návrh na výkon rozhodnutia vo veciach starostlivosti súdu o maloletých. Takéto konanie matky je v rozpore so záujmami maloletých. Nie je prípustné, aby si jeden rodič uzurpoval právo rozhodovať, s kým budú maloleté bývať a komu budú zverené. Znalkyňa v posudku uviedla, že preukázateľne negatívne konanie jedného z rodičov, vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti matky, môže spôsobiť zmenu striedavej starostlivosti v prospech toho rodiča, ktorý rešpektuje princípy zodpovedného rodičovstva, v tomto prípade otca, ktorý rešpektuje rozhodnutia súdov a chcel sa podrobiť aj výchovnému opatreniu na zlepšenie komunikácie s matkou maloletých. Matka maloletých odmieta všetky poskytnuté možnosti pomoci a odmieta sa ich zúčastniť. Súd by mal zvážiť vydanie neodkladného opatrenia v tom znení, že súd dočasne zverí maloleté deti U. do osobnej starostlivosti otca, keďže matka koná v rozpore so záujmami maloletých a vystavuje ich konfliktu lojality. Otec taktiež súhlasí s nariadením výchovného opatrenia a to aj v nadväznosti na zistenia znalkyne, že zlé vzťahy medzi otcom a matkou majú negatívny vplyv na zdravie maloletých. Otec chce pracovať na vzťahu s matkou, aby nevytvárali

medzi sebou konflikty a tie sa neprenášali na maloleté. Je nepochopiteľné, že matka na jednej strane chce pre svoje deti len to najlepšie, no odmieta sa podrobiť výchovnému opatreniu, ktoré by pomohlo zlepšiť komunikáciu medzi rodičmi. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny.

9. Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení k odvolaniu matky maloletých uviedol, že sa pridrižava záverov znaleckého posudku a svojich doterajších vyjadrení v konaní. V súčasnej dobe otec maloletých neustále poukazuje na to, že matka nedodržiava právoplatný rozsudok a striedavá osobná starostlivosť sa nerealizuje. Z uvedeného dôvodu mu bolo odporučené, aby sa obrátil na okresný súd a podal návrh na výkon rozhodnutia. V tejto súvislosti kolízny opatrovník predvolal obidvoch rodičov maloletých na pohovor a matka bola vedená k tomu, aby rešpektovala právoplatný rozsudok súdu. Rodičom maloletých bolo tiež navrhnuté, že kolízny opatrovník vykoná pohovor s maloletými za účelom zistenia ich aktuálneho postoja a názoru na striedavú osobnú starostlivosť. Matka s pohovorom súhlasila, otec odmietol a nesúhlas odôvodnil tým, že nie je čo zisťovať, keď sa jedná o ciele odľúčenie maloletých od otca. Kolízny opatrovník sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie v celom rozsahu a tento návrh potvrdil.

10. Krajský súd ako súd odvolací po zistení, že odvolanie matky maloletých bolo podané v lehote, má predpísané náležitosti, preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie bez toho, aby bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 65 a 66 CMP prihladnuc na prípadné vady konania podľa § 67 CMP a po jeho preskúmaní bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP dospel k záveru, že toto je potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdiť.

11. Súd prvej inštancie vzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov vyplynuli, neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo, výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191 až 194 CSP. Pri rozhodovaní súd prvej inštancie použil správny právny predpis, správne ho vyložil a na daný skutkový stav ho aj správne aplikoval. Odvolací súd sa preto stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie a z tohto dôvodu si odvolací súd aj osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia, v celom rozsahu na ne poukazuje v zmysle § 387 ods. 2 CSP.

12. Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

13. Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

14. Zmena pomerov odôvodňuje zmenu rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností maloletého dieťaťa, poprípade súdom schválenú dohodu o výkone rodičovských práv a povinností, len vtedy, ak iné okolnosti prevažujú nad požiadavkou stálosti výchovného prostredia. Je tomu tak obvykle v tých prípadoch, v ktorých sa skôr vykonaná úprava rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu stane s ohľadom na zmenu pomerov - úpravou, ktorá naďalej nezaistí najpriaznivejšie podmienky, pre zdarný vývoj dieťaťa. Relevantnosť zmeny sa zisťuje porovnaním tvrdených a preukázaných nových pomerov s pôvodnými pomermi tak, ako boli zistené v príslušnom konaní vzťahujúcom sa k predchádzajúcemu súdnemu rozhodnutiu. Zmenu pomerov možno vymedziť ako zmenu rozhodujúcich kritérií v porovnaní so stavom existujúcim v čase predchádzajúceho rozhodnutia súdu.

15. Súd musí pri všetkých prípadoch rozhodovania o výkone rodičovských práv a povinností, teda nielen pri rozhodovaní o zverení dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti, rešpektovať právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy musí prihliadať na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia, ako aj na schopnosť rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd musí dbať o to, aby sa rešpektovalo právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby sa rešpektovalo právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi

16. Pri posudzovaní najlepšieho záujmu dieťaťa nemožno postupovať podľa vopred danej schémy, keď striedavá starostlivosť nemôže byť súdmi paušálne využívaná ako forma "spravodlivého" rozdelenia starostlivosti o dieťa medzi oboch rodičov. Rovnako tak pochopiteľne sa nedá možnosť striedavej výchovy automaticky a bez dôkladného posúdenia prípadu odmietať. Záujem a potreby konkrétneho dieťaťa je preto potrebné posudzovať v každom jednotlivom prípade osobitne a so snahou o minimalizáciu negatívnych dôsledkov pre dieťa. To potvrdzuje aj stanovisko Výboru pre práva dieťaťa

Rady vlády pre ľudské práva zo 14.10.2014 (stanovisko ku striedavej starostlivosti o deti), podľa ktorého: "Najlepší záujem dieťaťa je potrebné hľadať v každom jednotlivom prípade osobitne, nie podľa akejkoľvek vopred danej schémy, a so snahou o minimalizáciu negatívnych dôsledkov pre dieťa. Tak sa potom môže stať, že u niektorého dieťaťa sa najvhodnejším riešením môže ukázať starostlivosť striedavá, v iných prípadoch však to môže byť zverenie do starostlivosti jedného z rodičov a dohoda alebo rozhodnutie o optimálnej a zároveň reálnej forme o rozsahu styku druhého z rodičov s dieťaťom. Výbor nepovažuje paušálne rozhodovanie preferujúce jedno z riešení za výraz rešpektu k jedinečnosti dieťaťa a jeho potrieb. "Za situácie, kedy obaja rodičia sú všeobecne rovnako spôsobilí sa o svoje dieťa riadne starať (daný prípad), je potrebné zohľadniť najmä osobnosť dieťaťa a jeho schopnosť sa vysporiadať s enormnou záťažou, ktorú rozpad rodiny a eventuálne nastolenie striedavej starostlivosti, ktorá prináša aj stratu doterajšieho zázemia a bezpečia domova, bezpochyby predstavuje. Je potrebné brať ohľad na citovú orientáciu dieťaťa, aj hodnotu danú stálosťou výchovného prostredia a na možnosť zachovania a rozvíjania jeho citových väzieb k blízkym osobám aj v širšom okolí, k jeho priateľom a záujmom. V neposlednom rade je potrebné vziať do úvahy, najmä u malých detí, ktorý z rodičov sa o dieťa doteraz osobne staral, dbal o jeho citovú a rozumovú výchovu a v podstate predstavoval pre dieťa ústrednú osobu, ku ktorej je citovo pripútané.

17. Z dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie mal odvolací súd za preukázané, že maloleté deti U. pochádzajú z manželstva, ktoré bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica č.k. 14P/18/2019-187 zo dňa 26.06.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č.k. 4CoP/8/2020-307 zo dňa 28.05.2020, zároveň maloleté deti boli zverené do striedavej osobnej starostlivosti rodičov v týždňových intervaloch a rodičom bolo uložené výchovné opatrenie v podobe podrobenia sa psychologickému poradenstvu. V čase posledného rozhodovania súdu o striedavej osobnej starostlivosti mali maloleté deti pozitívny vzťah k obidvom rodičom, pred kolíznym opatrovníkom maloletá M. uviedla, že by si priala striedavú osobnú starostlivosť a maloletá V. uviedla, že ľúbi obidvoch rodičov a chce tráviť viac času u otca, maloleté deti opakovane prezentovali pozitívny vzťah k otcovi. Bolo zistené, že rodičia maloletých majú vytvorené vhodné podmienky, zázemie pre zabezpečenie starostlivosti o maloleté deti a na prostredie u otca sú maloleté zvyknuté. Napriek napätej rodinnej situácii a konfliktom medzi otcom a matkou, maloleté deti sa v konfliktach jednoznačne nepostavili ani na stranu jedného alebo druhého rodiča, snažili sa vystupovať neutrálne a vzťah otca s maloletými deťmi zostal pozitívny, čo nespochybňovala ani samotná matka maloletých. Konflikty v podobe nevhodnej komunikácie medzi rodičmi maloletých v danom prípade nediskvalifikovali striedavú osobnú starostlivosť, kedy komunikácia bola aspoň na takej úrovni, že rodičia sú schopní zabezpečiť fungovanie striedavej osobnej starostlivosti a bolo prihliadnuté na najlepší záujem maloletých detí, ich vyjadrenia a pozitívne vzťahové väzby k otcovi.

18. V prejednávanvej veci matka maloletých detí podala návrh na zmenu rozhodnutia o striedavej osobnej starostlivosti a žiadala, aby boli maloleté deti zverené jej do osobnej starostlivosti. Súd prvej inštancie postupoval správne, keď v konaní skúmal, či od poslednej úpravy o výkone rodičovských práv a povinností nastala taká zmena v pomeroch rodičov a maloletých detí, ktorá by odôvodňovala zmenu pôvodného rozhodnutia súdu o úprave rodičovských práv a povinností k maloletým deťom a či aktuálna striedavá osobná starostlivosť je v najlepšom záujme maloletých detí. Pokiaľ matka maloletých namietala, že nie je jasné, z akých skutočností a dôkazov súd vychádzal, keď tvrdil, že nedošlo k podstatnej zmene potrebnej pre zmenu rozhodnutia, odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie náležite odôvodnil rozhodnutie v zmysle § 220 ods. 2 CSP, vysporiadal sa so všetkými podstatnými skutočnosťami, ktoré v rámci dokazovania vyšli najavo a predovšetkým vychádzal zo znaleckého posudku č. 48/2021 zo dňa 28.09.2021, záverečnej správy z poradensko-psychologického procesu zo dňa 13.04.2021, z vyjadrení kolízneho opatrovníka a z vyjadrení maloletých detí. Matka maloletých mala za to, že od posledného rozhodnutia nastala podstatná zmena na strane maloletých detí a navrhla zveriť maloleté deti do jej osobnej starostlivosti z dôvodu, že maloleté odmietajú chodiť k otcovi, otec nemá v domácnosti, v ktorej žije spolu so starými rodičmi, vytvorené vhodné podmienky, nestará sa o maloleté deti, starostlivosť prenáša na starú matku a maloleté sú otcom a starými rodičmi zosmiešňované, odvrhované a podliehajú psychickému násiliu zo strany otca a jeho rodiny. Zo záverov znalkyne PhDr. Marty Halašovej PhD., odbor klinická psychológia dospelých, klinická psychológia detí, poradenská psychológia, v znaleckom posudku č. 48/2021 zo dňa 28.09.2021 jednoznačne vyplynulo, že rodičovské výchovné postoje matky maloletých sú porovnateľné s otcom, jej vzťah k deťom je pozitívny, chce byť s deťmi kamarátska, solidárna, vychovávať deti bez podráždenosti a vyhýbania sa komunikácii s nimi. Na rozdiel od otca odmieta aj niektoré ďalšie výchovné tendencie ako lámanie vôle dieťaťa, potláčanie sexuality a zasahovanie do života dieťaťa. Otec maloletých má k obidvom deťom pozitívny vzťah, jeho rodičovské výchovné postoje sú porovnateľné s matkou, taktiež chce byť s deťmi kamarátsky, solidárny,

vychovávať deti bez podráždenosti a vyhýbania sa komunikácii s nimi. Na rozdiel od matky má tendenciu prejavovať deťom nadmernú starostlivosť a neodmieta byť rodičom, resp. mužom v domácnosti. Neobstojí námietka matky maloletých, že súd neodstránil rozpory v znaleckom posudku vypočutím znalkyne, ktorá posudzovala osobnostné kvality rodičov maloletých a u otca zistila anankastickú poruchu osobnosti a zároveň konštatovala, že žiaden z rodičov netrpí symptómami duševnej poruchy. Znalkyňa v závere znaleckého posudku jasne uviedla, že u otca maloletých boli zistené len náznaky anankastickej poruchy osobnosti, ktoré sa prejavujú v prílišnej opatrnosti, v sklone k perfekcionizmu a striktnosti, pričom uvedené prejavy je otec schopný kontrolovať a zároveň je schopný zabezpečovať starostlivosť o maloleté deti. Znaleckým dokazovaním neboli u otca a ani u matky maloletých zistené znaky duševnej choroby alebo poruchy, ktoré by rodičom bránili v starostlivosti o maloleté deti. U oboch rodičov boli konštatované len náznaky psychických problémov, ktoré sú bežne v normálnej populácii vzhľadom na rozvrat vzťahov medzi rodičmi maloletých. V priebehu konania nebol preukázaný matkou tvrdený a v odvolaní namietaný odmietavý postoj maloletých vo vzťahu k otcovi, negatívny vzťah starých rodičov (zo strany otca) k maloletým deťom a ani nevhodné výchovné prostredie v domácnosti otca. Odvolací súd konštatuje, že znaleckým dokazovaním vyplynulo, že obidve maloleté deti majú pozitívne porovnateľný vzťah k obidvom rodičom, nevýrazne pozitívny vzťah k starým rodičom a maloleté deti nevyjadrili negatívny vzťah k rodičom, ani k príbuzným. Pozitívne vzťahové väzby maloletých detí k obidvom rodičom boli zistené aj v rámci poradensko-psychologického procesu vedeného psychologičkou Mgr. Michaelou Cedzovou. Zo znaleckého posudku č. 48/2021 vyplynulo, že maloleté deti sú schopné na úrovni svojho veku a psychického vývinu prejavovať svoj názor a pocity na výchovné prostredie obidvoch rodičov, keď dlhšiu dobu sa realizuje striedavá osobná starostlivosť. Na druhej strane je zrejmé, že vzhľadom na vek maloletých nejde o objektívne zhodnotenie výchovného prostredia, ako namietala matka, keď maloleté deti síce nemajú analytické schopnosti myslenia na objektívne porovnanie a zhodnotenie aktuálneho stavu a reality, pričom maloleté sú schopné vzhľadom na svoj vek sformulovať svoje vlastné názory, vyjadriť svoje pocity, na ktoré je nevyhnutné prihliadať a psychologickým vyšetrením nebolo ani zistené, že by boli maloleté deti manipulované rodičmi. Pokiaľ ide o námietku matky maloletých, že súd prvej inštancie nerešpektoval názor maloletých detí, túto odvolací súd nepovažoval za opodstatnenú. Maloleté deti majú právo vyjadriť svoj názor v predmetnej veci, ktorá sa ich týka. Maloletému dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, je potrebné zabezpečiť právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni, resp. pri rozhodovaní je potrebné prihliadať aj na preferencie samotných detí, ktoré získavajú na váhe so zvyšujúcim sa ich vekom (čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa). V tejto súvislosti však nemožno obchádzať to, že súd je súčasne povinný vytvoriť predpoklady pre dosiahnutie spravodlivej rovnováhy medzi dotknutými záujmami maloletých detí a rodičov, aby výkon starostlivosti o maloleté deti bol v ich najlepšom záujme a zabezpečoval tak pre maloleté deti najlepšiu úpravu rodičovských práv a povinností. Z čl. 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa preto nemožno vyvodit', že by názor dieťaťa, o ktorom je v súdnom konaní rozhodované, bol pre všeobecný súd v každom prípade zaväzujúci a že by sa nemohol od neho odchýliť. V opačnom prípade by totiž bolo akékoľvek súdne konanie nadbytočné, lebo by postačovalo, aby sa všetky dotknuté osoby a orgány dozvedeli o názore dieťaťa, a z neho by potom pri svojej rozhodovacej činnosti ďalej vychádzali. Vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť maloletej M. a V., na ich názory prejavované v priebehu konania bolo prihliadnuté a súd ich vzal pri svojom rozhodovaní do úvahy. Pred znalkyňou vyjadrila maloletá M. intenzívny, určujúci vzťah k otcovi ako osobnému identifikačnému vzoru a v rámci rodiny naznačila väčšiu blízkosť s mamou a maloletá V. okrem porovnateľne pozitívneho vzťahu k obom rodičom, s istou preferenciou matky, prejavila túžbu po tom, aby rodičia boli znova spolu. Síce je pravda, že maloletá M. sa pred znalkyňou vyjadrila, že by mali byť s mladšou sestrou u matky a k otcovi chodiť, keď budú chcieť a maloletá V. preferuje svoju matku, ktorú vníma ako najdôležitejšiu osobu v rodine, avšak znalkyňa s vysokou pravdepodobnosťou konštatovala, že maloleté deti sú vo svojich názoroch ovplyvňované vo vzťahu k druhému rodičovi, a to vo výchovnom prostredí matky, kde maloletá M. preberá názory matky, že by mali maloleté bývať u nej a k otcovi chodiť a tiež vo výchovnom prostredí otca, kde podľa maloletej stará matka tvrdí, že by mali byť maloleté zverené do osobnej starostlivosti otca, pričom maloletá M. vníma citlivo konflikty medzi rodičmi a z lojality k matke môže kopírovať jej názory. Vzhľadom na uvedené nemožno tieto názory maloletých detí, ktoré namietala matka, vnímať vyhranene bez prihliadnutia na všetky názory maloletých prejavovaných v priebehu konania a na výsledky znaleckého dokazovania, v zmysle ktorých bolo zistené, že za súčasnej realizácie striedavej osobnej starostlivosti nie je ohrozené zdravie, duševný a morálny vývoj maloletých detí, kedy u obidvoch rodičov bola zistená porovnateľná možnosť zabezpečovať starostlivosť o maloleté deti, vytvárať s nimi blízky citový vzťah, rozvíjať ich záujmy a zručnosti. S poukazom na prijaté závery odvolací súd má za to, že obidvaja rodičia sú

schopní adekvátne a výchovne pôsobiť na maloleté deti, hodnotový rebríček oboch rodičov je kvalitný. Oba rodičia majú podobné predpoklady na zabezpečenie zdravého fyzického a psychického vývoja maloletým deťom. Aktuálna realizácia striedavej osobnej starostlivosti je v najlepšom záujme maloletých detí, a to s poukazom na ich pozitívny citový vzťah k oboj rodičom, na vyjadrenia maloletých, záujem rodičov o maloleté deti, schopnosť rodičov postarať sa o maloleté a pozitívne ovplyvňovať ich mentálny a fyzický vývoj, ktoré skutočnosti boli preukázané v rámci vykonaného dokazovania. Problematická komunikácia a naštrbené vzťahy medzi rodičmi maloletých nie sú dôvodom na zmenu rozhodnutia o úprave rodičovských práv a povinností k maloletým, nakoľko aj vykonaným dokazovaním bolo zistené, že vzťahové disharmónie a konflikty medzi rodičmi sú prekážkou konštruktívneho fungovania akejkoľvek úpravy práv a povinností rodičov k maloletým deťom a rodičia si musia byť vedomí skutočnosti, že ich vzájomné nezhody majú negatívny dopad na psychiku maloletých a mali by robiť všetko pre to, aby odvrátili daný stav a prihliadali na najlepší záujem maloletých.

19. Podľa § 37 ods. 2 písm. d) Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení týchto výchovných opatrení: uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu.

20. Systém výchovných opatrení v zmysle ust. § 37 Zákona o rodine je vybudovaný systematicky od miernejších zásahov k vážnejším zásahom. Veľmi účinným sa ukázalo najmä využitie uloženia povinnosti odborného poradenstva v špecializovaných zariadeniach, ktoré súd môže uložiť rodičom maloletého dieťaťa. Poradenstvo možno uložiť jednému z rodičov, oboj rodičom, spoločne oboj rodičom, niektorému z rodičov a dieťaťu alebo oboj rodičom a dieťaťu. Poradenstvo možno uložiť aj dieťaťu osobitne. Výhodou tohto opatrenia je, že súd po uložení výchovného opatrenia sleduje jeho vykonávanie, a to v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, v súčinnosti s obcou alebo s príslušným zariadením, v ktorom je dieťa umiestnené. Po uplynutí obdobia, na ktoré je výchovné opatrenie uložené, súd hodnotí účinnosť výchovného opatrenia, a to na základe správy, ktorú mu zariadenie doručí. Podľa záverov poradenstva rozhodne o aplikácii ďalších opatrení, pričom môže využiť napríklad predĺženie poradenstva, resp. jeho rozšírenie o nové ciele. Hmotnoprávnou podmienkou uloženia výchovného opatrenia je, že to vyžaduje záujem dieťaťa. Pokiaľ má súd zato, že výchovné opatrenie už nie je potrebné, môže ho zrušiť, ak stále trvá.

21. Odvolací súd sa stotožnil aj s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie o nariadení výchovného opatrenia z dôvodu pretrvávajúcej neadekvátnej komunikácie medzi rodičmi, ktorá má negatívny vplyv na psychiku maloletých detí a za účelom obnovenia komunikácie medzi rodičmi a odstránenia negatívnych vplyvov na maloleté pochádzajúcich zo vzájomných konfliktov rodičov. Psychologickým vyšetrením znalkyňa PhDr. Marta Halašová, PhD. zistila u maloletej M. známky neurotického prežívania a subdepresívneho ladenia (neistota, strata záujmu o okolité dianie, nechutenstvo, znížená schopnosť využívať životné príležitosti), ktoré sú pravdepodobne dôsledkom pretrvávajúcich konfliktov medzi rodičmi, matkinej nespokojnosti so striedavou starostlivosťou, kedy maloletá uvedené vníma citlivo, snaží sa byť lojálna k rodičom, najmä k matke (vtedy maloletá môže kopírovať matkine názory), čo presahuje zvládnutie takého náporu na detskú psychiku a vedie k destabilizácii psychiky. Pokiaľ by negatívne nastavenie medzi rodičmi pokračovalo, znalkyňa vyjadrila obavu aj z vážnejších narušení detskej psychiky a z uvedeného dôvodu mala za to, aby rodičia spolu s maloletými absolvovali intenzívny kurz rodičovskej terapie a poradenstva s uvedenými cieľmi. Je nevyhnutné, aby rodičia maloletých detí neriešili svoje nezhody bojom o maloleté, či ich prostredníctvom, ale naopak hľadeli predovšetkým na záujem maloletých byť v starostlivosti oboch rodičov, hľadali najvhodnejší spôsob, ako maloletým vytvoriť harmonické, láskyplné prostredie a prihliadali na najlepší záujem maloletých. Je nesporné, že zlá či priamo konfliktná komunikácia medzi rodičmi môže mať negatívny vplyv na osobnostný rozvoj maloletých detí, čo potvrdila aj znalkyňa. Vzhľadom na uvedené aj odvolací súd ustálil, že pre neustále konflikty medzi rodičmi, absenciu konštruktívnej komunikácie a z toho dôvodu negatívnych vplyvov na psychiku maloletých, bolo v najlepšom záujme maloletých nariadiť výchovné opatrenie spočívajúce v povinnosti rodičov a maloletých podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu v akreditovanom stredisku TENENET, o.z. v rozsahu 50 konzultácií. Matka maloletých namietala, že akým spôsobom súd zistil, že určený subjekt má oprávnenie na poskytovanie odborného psychologického poradenstva a neurčil formu poskytnutia poradenstva. Odvolací súd vyhodnotil aj tieto odvolacie námietky za nedôvodné, keď akreditované zariadenie TENENET, o.z., so sídlom v Senci, Oravská 4, je v zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele zariadenie zriadené na účel vykonávania, okrem iného, výchovných opatrení, ktorými je uložená povinnosť podrobiť sa sociálnemu a psychologickému poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu. Bez pochybností tak možno konštatovať, že uvedené zariadenie je špecializovaným zariadením spôsobilým poskytnúť odborné poradenstvo v rozsahu uloženého výchovného opatrenia a bola mu udelená akreditácia

Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny, pričom súd prvej inštancie nebol povinný do odôvodnenia rozhodnutia uviesť, že zariadenie TENENET, o.z. je spôsobilé a oprávnené na poskytovanie odborného psychologického poradenstva, v opačnom prípade by určil iné zariadenie, ktoré je akreditované. Rodičia maloletých detí si musia byť vedomí skutočnosti, že uložené výchovné opatrenie spočívajúce v povinnosti podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu má viesť k zlepšeniu schopnosti rodičov navzájom komunikovať medzi sebou a o výchove maloletých detí, akceptovať druhého rodiča vo výchove maloletých, napomôcť pri budovaní citovej väzby a pri prehľbovaní vzťahu rodičov s maloletými. Preto je nepochybne v záujme maloletých detí, aby vyrastali v harmonickom prostredí, bez konfliktov a mali zdravý fyzický a psychický vývoj.

22. Na základe vyššie uvedených skutočností odvolací súd rozhodnutie súdu prvej potvrdil ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP.

23. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

24. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).